

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt. Félévre
2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egy szám ára 10 kr.

Hirdetmények:
3 hasábos petítor egyszer
9 kr., többszöri hirdetés-
nél 7 kr. Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttér petítor 12 kr.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap
szellemi és anyagi részét
illető közlemények a szer-
kesztőséghez küldendők.

Bérmegtelen leveleket
csak ismert kezektől fogadunk el.

Kéziratokat nem küldünk
vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“, a „Zala-egerszegi ügyvédi kamara“ és a „Kanizsai járási községi és körjegyzők együletének“ hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap.

A társadalom Galeottói.

Valamelyik német filozofus azt mondta, hogy a legokosabb és legtanultabb ember is csak három óráig beszélhet egyfolytában okos dolgokat.

Ha a német filozofusnak igazat adunk, akkor föltehetjük mindjárt a kérdést: mit csinálnak, mit beszélnek hát a szóban forgó három órán túl az emberek?

Erre nézve röviden meg lehet adni a feleletet: eszik a jelen nem levőket.

Sőt e tekintetben olyan bámulatos nagy étvágyuk van az embereknek, hogy még az okos beszédre concedált három órán belül is már megkezdik az emberevést.

Annyi tény, hogy embertársaikra nézve mindig azok a legveszedelmesebb emberek, akik lelkek üressége, szellemök szegénysége miatt az eszmék világából ki vannak zárva s akik e mellett munkátlanok töltik el életüket.

Mert végre is a lét kényszerítő törvénye, hogy azt az időt, mely számukra kiszabott, valamivel be kell tölteni. Akinek van tehetsége, munkakedve és jóakarata, az minden bizonynyal embertársának és saját magának javára szentelt dologgal tölti be idejét; akinek azonban egyénisége az áldásos dolgok kellekeivel nem rendelkezik, az mindig olyan módon fogja betölteni idejét, hogy embertársainak csak kárt okoz vele.

Ezek a különben sivár, üres lelkek valóságos örlő szűi az emberi hírnévnek, becsületnek, melyet nem annyira a világ, mint a saját szigorú erkölcsi ítéletével szemben féltékenyen őriz minden emelkedettebb, műveltebb lelkű egyén. Ezek a társadalomnak Galeottói, akikről a jeles spanyol költő: Echequeray drámában mutatta be, hogy mily rettenetes következményekkel jár az a rágalom, melynek a társadalomban ők a maghíntói.

Rettenetes! legyőzhetetlen szörnyetegek ezek, akikkel a becsületét, jóhírnevét, jelleme szeplő-

telenségét féltő egyén nem állhat szembe, akiket nem vonhat szavaikért felelősségre; mert sohasem tudni: hol vannak; nem lépnek föl nyíltan soha. Olyanok, mint a földalatti férgek, amik észrevétel nélkül támadják meg a növények gyökereit; megfosztják azokat életföltételeiktől a nélkül, hogy valaki felismerhetné azokat és védekezhetnék ellenük.

Ma még tiszteletben álló ember valaki. Barátai szívesen sietnek hozzá kézfogásra. Az ismerősök, ha találkoznak vele, már messziről üdvözlik; keresik társaságát; szavait, véleményét kitértető figyelemmel hallgatják meg és alkalmazkodnak hozzá. Mindenki olyan egyénnek tekinti, akinek a társadalmi életben erkölcsi súlya van.

Egyszer beállt hozzá valami elzúllott egyén, akiről csakhamar kitudt, hogy neki régi iskolatársa. Az iskolatárs azután őszinte vallomást tesz, hogy neki már volt ugyan tisztességes hivatala, de rossz társaságba keveredett, sikkasztott; bezárták; büntetéseit is kiállotta; de most minden támasz nélkül áll a lenni vagy nem lenni rettenetes kérdése előtt.

A közbecsülésben álló egyénben megszólal a szív; föllevenednek az ifjúkori emlékek, miknek zománcát a sors legdurvább érintései sem képesek teljesen leverni a szívről és siet megnyugtanni elzúllott iskolatársát, hogy majd ő szerez számára valami kenyérkereseti foglalkozást, csak azután szorgalmas, pontos és hű legyen; szakítson multjának minden könnyelműségével, ami legfőképpen csak bűnökbe sodorhatná. El is megy vele, bejárja azokat a helyeket, ahol esetleg valami foglalkozásra van kilátás; könyörög helyette és pártfogása mérlegébe beleteszi egyéniségének egész erkölcsi súlyát.

Közbenjárásának eredménye is lesz. Az elzúllás utjára lépett iskolatárs az ő protekciója folytán bejut valamelyik hivatali irodájába. A jótévő lelkét megszállja a jótett édes öntudata.

Később azonban erős panaszok merülnek föl a pártfogott ellen s már-már azon a ponton

áll, hogy elveszti kenyereit. A pártfogó szíve megint megesik a hozzáforduló és javulást esküdő iskolatársra, könyörög érte, közbenjár az érdekében; kifizeti itt is, ott is könnyelműen csinált adósságát, hogy talán még is megmentheti.

És az emberbaráti szeretetnek eme legszen-
tebb, legönzetlenebb ténykedése közben egyszer csak valahol a háta mögött felüti fejét a társadalom örlő szűja: a rágalom, a rettenetes Galeottó. Hinti a magot láthatatlan kézzel. És amint a havasok tetején egy faágról vagy sziklacsucsról lebilló maroknyi hó hajlékokat, tákat, embereket elsodró lavinává nő: úgy növekedik a rágalomnak csakugy félvállról, szinte észrevétel nélkül elejtett szava a becsületet, hírnevet beszennyező, elsodró szóáradattá.

Micsoda összeköttetése lehet ennek a köz-tiszteletben álló embernek egy ilyen elzúllott fráterrel, aféle börtöntöltelékkel? Iskolatársa volt? Az meglehet; de ez még nem magyarázza meg azt a lázas sietséget, amivel számára existenciát keresett; még kevésbé azt, hogy mikor a kenyérvesztés küszöbén állott, képes volt érte könyörögni; legkevésbé pedig azt, hogy még könnyelműen csinált apró-cseprő adósságait is kifizette. — Itt valami nagyobb pressioval működő rugója rejlik a dolgoknak, mint az iskolatársi viszony a multból. Ez még nem elég kötelek ahhoz, hogy egy sikkasztóval jóhírnévben álló egyén elmenjen a protegálásnak ilyen erősebb mértékéig. Hanem — úgy mondják — hogy ez a sikkasztó az elkezelt összegekről a bíróságnak nem számolt be. Egy jelentékeny összegről semmit se vallott s az — mint mondani szokás — nyomtalanul eltűnt. Hova lett hát az a pénz? Nincs-e az bizonyos összeköttetésben ennek a közbecsülésnek örvendő uriembernek gyors vagyoni emelkedésével s nem ez magyarázza-e meg, hogy ez az elzúllott egyén, a fogásból kikerülve, egyenesen öhozza fordul és hogy olyan lázas sietséggel, odaadó buzgósággal fáradozott érdekében?

Igy indul meg és így nő fokozatosan a

A „Zalamegye“ tárcája.

Az aranykulcosos.

— Hallottátok a legfrissebb ujságot?
A vidám kompánia mind Verő Laci köré gyülekezett. Mindenki néhány centimeterrel előbbre nyújtotta nyakát és kíváncsi szemekkel néztek rá.

— Dánosy Gita aranykulcosos lett.
A társaság tagjai nagyot kacagtak, aztán boszankodva kezdtek széledni. Hisz ez nem ujság! Az már régi dolog, hogy Dánosy Gida „aranykulcosos.“ Így hívták őt régóta, mert nagy szerencséje van az asszonyok körül! Kulesa van a női szívekhez. Ez pedig igazán „aranykulcosos.“

— Na megálljatok! — szólt emelt hangon Verő Laci a széledő után. — Mondom, hogy Dánosy Gida valóságos aranykulcosos kamarás lett. Méltóságos úr!

Madarász Peti hahotázni kezdett. — Ah a gonosz svihák! Aztán mit akart ezzel a komédiával?

— Azt is megmondom — szólt Verő Laci. — Rekonstruálni akarja a szecsődi birtokát. Megházasodik.

— Hát aztán a házassághoz okvetlenül szükséges, hogy kamarás legyen az ember?

— Persze, hogy szükséges, ha az ember tisztázni akarja a birtokát. Egy eladósodott tekintetes ur nem parti, de egy méltóságos úr, ha nyakig uszik is az adósságban, csak méltóságos úr. A méltóságos titulushoz már van ára a házasság börzében. Elbámultok, ha megmondom, kit vesz el.

A társaság tagjai most még néhány centimeterrel megnyújtották a nyakukat.

— Bálványosi Krisztinát.
— Lehetetlen! — hangzott egyszerre s a bámulat kifejezéseült minden arca.

— Dánosy Gida és egy ötvenkrajcáros magyar nemes leánya. Alásszolgája! — szólt gúnyosan Madarász Peti.

— De milliói vannak! — magyarázta Verő. Gidának pedig ez kell. Az már — azt hiszem — egészen mellékes dolog, hogy az apját Berele Hainak vagy Eszterháznak hívták-e előbb? Ott pedig annyi a pénz, mint a polyva. Bálványosi papa márkkal fogja szórni a pénzt, csak egyetlen leánya méltóságos asszony lehessen.

A meliékteremben erős zaj hallatszott. Lármásan üdvözöltek egy váratlanul érkezett vendéget

A következő pillanatban vidám arcok kísérték be az „aranykulcosost“.

— Servus Gida! Servus aranykulcosos! — hangzott mindenfelől és mindenki sietett kezét szoritani a kedves cimborával: Dánosy Gidával.

— Mit gondoltok, honnan jövök? — szólt aranyos bohémiséggel. Eljegyzésről. Jegyet váltottam Bálványosi Tinivel, a dorogi vén szatócs leányával. — A parti elég komisz, de zsiros. Félmillió liba.

— Hát mégis jól értesült Verő Laczi. — szólt Madarász Peti. — Eppen most tárgyaltuk házasságodat. De az Istenért: mit csinál az a nádszál vékony beteges babával?

Dánosy Gida nagyot kacagott.
— Ráakasztom a méltóságos titulust, aztán haza viszem szecsődi kastélyomba madárijesztőnek.

A társaság tagjai összenéztek. Nem akart köztük olyan komisz fráter, aki erre a kiméletlen viccre nevetni tudott volna.

A jegyeséről gentlemannak így nyilatkoznia nem szabad a legnagyobb galgenhumorban sem.

Hamar napirendre tértek Dánosy Gida házassága fölött. Ez úgy látszik: csakugyan komisz házasság lesz. A férfi társaság elhagyta a buffet s fölkereste a nők társaságát. A szalon párfium illatos levegőjében elfeledték az egész dolgot.

Dánosy Gida mindig nagy szerepet játszott Igmándy Miklósné zsurjain. A rossz nyelvek azt beszéltek, hogy az aranykulcososnak itt volt a legnagyobb szerencséje: Igmándyné körül. A szép háziasszony zongorához ült s

egy operette dallamot kezdett játszani, mialatt epedő fekete szemével oda intette Dánosy Gidát.

Az aranykulcosos bizonyos zavarral közeledett. Megállt a zongora mellett és csengő tenor hangon kísérete játékot. A társaság kisebb, nagyobb csoportokra oszolva élénken társalgott.

Igmándyné egyszerre félbehagyta az operette áriát, egy csendes sonátát kezdett játszani. Egő fejét közelebb hajította Dánosy Gidához és lágy, suttogó hangon kérdezte:

— Igaz?

Dánosy zavartan nézett körül, hogy nincs-e közelben hivatalos fül.

— Nem tudom, miről beszél?

— Nem? Nos hát a maga házasságáról. Ugy hallom, eladta magát.

— En?!

— Ne játszék, kedves barátom! Mindent tudok. Tegnap volt az eljegyzése.

— Igaz.

— Szeretett ön valaha?

— ? ? ?

— Nos? Talán jogosulatlanul tartja kérdésemet?

— Kegyedtől annak.

— Tőlem! Hahaha! Mért éppen tőlem?

— Mert kegyednek tudnia kell.

— Ne érzelegjünk, barátom! Az idő rövid. Igen valószínű, hogy mi többé az életben nem fogunk így találkozni. Föl akarom használni ezt az utolsó kedvező alkalmat, hogy tisztába jöjjünk egymással.

— Elvira, kegyed nagyon kegyetlen. Ezt a hangot nem érdemeltem.

— Gondolja? Nos hát még egyszer kérem: szeretett-e valaha?

— Szerettem és szeretem.

— Hányadszor hazudja ezt? és hányadik voltam én azok között a bolondok között, akik ezt elhitték önnek?

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt. Félévre
2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egy szám ára 10 kr.

Hirdetmények:
3 hasábos petsor egyszer
9 kr., többszöri hirdetés-
nél 7 kr. Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlér petsora 12 kr.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap
szellemi és anyagi részét
illető közlemények a szer-
kesztőséghez küldendők.

Bérmentelen leveleket
csak ismert kezektől toga-
dunk el.

Kéziratokat nem küldünk
vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“, a „Zala-egerszegi ügyvédi kamara“ és a „Kanizsai járási községi és körjegyzők egyletének“ hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap.

A társadalom Galeottói.

Valamelyik német filosofus azt mondta, hogy a legokosabb és legtanultabb ember is csak három óráig beszélhet egyfolytában okos dolgokat.

Ha a német filosofusnak igazat adunk, akkor föltehetjük mindjárt a kérdést: mit csinálnak, mit beszélnek hát a szóban forgó három órán túl az emberek?

Erre nézve röviden meg lehet adni a feleletet: eszik a jelen nem levőket.

Sőt e tekintetben olyan bámulatos nagy étvágyuk van az embereknek, hogy még az okos beszédre concedált három órán belül is már megkezdik az emberevést.

Annyi tény, hogy embertársaikra nézve mindig azok a legveszedelmesebb emberek, akik lelkük üressége, szellemük szegénysége miatt az eszmék világából ki vannak zárva s akik e mellett munkátlanok töltik el életüket.

Mert végre is a lét kényszerítő törvénye, hogy azt az időt, mely számukra kiszabott, valamivel be kell tölteni. Akinek van tehetsége, munkakedve és jóakarata, az minden bizonynyal embertársának és saját magának javára szentelt dologgal tölti be idejét; akinek azonban egyénisége az áldásos dolgok kelleivel nem rendelkezik, az mindig olyan módon fogja betölteni idejét, hogy embertársainak csak kárt okoz vele.

Ezek a különben sivár, üres lelkek valószínűsége őrli szüi az emberi hírnévnek, becsületnek, melyet nem annyira a világ, mint a saját szigorú erkölcsi ítéletével szemben féltékenyen őriz minden emelkedettebb, műveltebb lelkű egyén. Ezek a társadalomnak Galeottói, akikről a jeles spanyol költő: Echegey drámában mutatta be, hogy mily rettenetes következményekkel jár az a rágalom, melynek a társadalomban ők a maghíntói.

Rettenetes, legyőzhetetlen szörnyetegek ezek, akikkel a becsületét, jóhírnevét, jelleme szeplő-

telenségét féltő egyén nem állhat szembe, akiket nem vonhat szavaikért felelősségre; mert sohasem tudni: hol vannak; nem lépnek föl nyíltan soha. Olyanok, mint a földalatti férgek, amik észrevétlenül támadják meg a növények gyökereit; megfosztják azokat életfölteleiktől a nélkül, hogy valaki felismerhetné azokat és védekezhetnék ellenük.

Ma még tisztelben álló ember valaki. Barátai szívesen sietnek hozzá kézfogásra. Az ismerősök, ha találkoznak vele, már messziről üdvözlik; keresik társaságát; szavait, véleményét kitüntető figyelemmel hallgatják meg és alkalmazkodnak hozzá. Mindenki olyan egyének tekint, akinek a társadalmi életben erkölcsi súlya van.

Egyszer beállít hozzá valami elzüllött egyén, akiről csakhamar kisül, hogy neki régi iskolatársa. Az iskolatárs azután őszinte vallomást tesz, hogy neki már volt ugyan tisztességes hivatala, de rossz társaságba keveredett, sikkasztott; bezárták; büntetéseit is kiállotta; de most minden támasz nélkül áll a lenni vagy nem lenni rettenetes kérdése előtt.

A közbecsülésben álló egyénben megszólal a szív; fölelevenednek az ifjúkori emlékek, miknek zománcát a sors legdurvább érintései sem képesek teljesen levernii a szívről és siet megnyugtanni elzüllött iskolatársát, hogy majd ő szerez számára valami kenyérkereseti foglalkozást, csak azután szorgalmas, pontos és hű legyen; szakítson multjának minden könnyelműségével, ami legfőképp csak újabb bűnökbe sodorhatná. El is megy vele, bejárja azokat a helyeket, ahol esetleg valami foglalkozásra van kilátás; könyörög helyette és pártfogása mérlegebe beleteszi egyéniségének egész erkölcsi súlyát.

Közbenjárásának eredménye is lesz. Az elzüllés útjára lépett iskolatárs az ő protekciója folytán bejut valamelyik hivatal irodájába. A jótévő lelkét megszállja a jótett édes öntudata.

Később azonban erős panaszok merülnek föl a pártfogolt ellen s már-már azon a ponton

áll, hogy elveszti kenyereit. A pártfogó szíve megint megesik a hozzáfutól és javulást esküdő iskolatársan, könyörög érte, közbenjár az érdekében; kifizeti itt is, ott is könnyelműen csinált adósságát, hogy talán még is megmentheti.

És az emberbaráti szeretetnek eme legszen-
tebb, legönzetlenebb ténykedése közben egyszer csak valahol a háta mögött felüti fejét a társadalom őrli szüja: a rágalom, a rettenetes Galeottó. Hinti a magot láthatatlan kézzel. És amint a havasok tetején egy faágról vagy sziklacsucsról lehulló maroknyi hó hajlékokat, fákát, embereket elsodró lavinává nő: úgy növekedik a rágalomnak csakugy félvállról, szinte észrevétlenül eltejtett szava a becsületet, hírnevet beszennyező, elsodró szóáradattá.

Micsoda összeköttetése lehet ennek a köz-
tisztelben álló embernek egy ilyen elzüllött fráterrel, aféle börtöntelével? Iskolatársa volt? Az meglehet; de ez még nem magyarázza meg azt a lázas sietséget, amivel számára existenciát keresett; még kevésbé azt, hogy mikor a kenyérvesztés küszöbén állott, képes volt érte könyörögni; legkevésbé pedig azt, hogy még könnyelműen csinált apró-cseprő adósságait is kifizette. — Itt valami nagyobb pressioval működő rugója rejlik a dolgoknak, mint az iskolatársi viszony a multból. Ez még nem elég kötelek ahhoz, hogy egy sikkasztóval jóhírnévben álló egyén elmenjen a protegálásnak ilyen erősebb mértékéig. Hanem — úgy mondják — hogy ez a sikkasztó az elkezelt összegről a bíróságnak nem számolt be. Egy jelentékeny összegről semmit se vallott s az — mint mondani szokás — nyomtalanul eltűnt. Hova lett hát az a pénz? Nincs-e az bizonyos összeköttetésben ennek a közbecsülésnek örvendő uriembernek gyors vagyoni emelkedésével s nem ez magyarázza-e meg, hogy ez az elzüllött egyén, a fogásból kikerülve, egyenesen őhozá fordul hogy olyan lázas sietséggel, odaadó buzgósággal fáradozott érdekében?

Igy indul meg és így nő fokozatosan a

A „Zalamegye“ tárcája.

Az aranykulcosos.

— Hallottátok a legfrissebb ujságot?
A vidám kompánia mind Verő Laci köré gyülekezett. Mindenki néhány centimeterrel előbbre nyújtotta nyakát és kíváncsi szemekkel néztek rá.

— Dánosy Gita aranykulcosos lett.
A társaság tagjai nagyot kacagtak, aztán boszankodva kezdtek széledni. Hisz ez nem ujság! Az már régi dolog, hogy Dánosy Gida „aranykulcosos.“ Így hívták őt régtől, mert nagy szerencséje van az asszonyok körül. Kulcsa van a női szívekhez. Ez pedig igazán „aranykulcosos.“

— Na megálljatok! — szólt emelt hangon Verő Laci a széledők után. — Mondom, hogy Dánosy Gida valószínűsége aranykulcosos kamarás lett. Méltóságos úr!

Madarász Peti hahotázni kezdett. — Ah a gonosz sviláki! Aztán mit akart ezzel a komédiával?

— Azt is megmondom — szólt Verő Laci. — Rekonstruálni akarja a szecsődi birtokát. Megházasodik.

— Hát aztán a házassághoz okvetlenül szükséges, hogy kamarás legyen az ember?

— Persze, hogy szükséges, ha az ember tisztázni akarja a birtokát. Egy eladósodott tekintetes ur nem parti, de egy méltóságos úr, ha nyakig uszik is az adósságban, csak méltóságos úr. A méltóságos titulushoz már van ára a házasság börtönjén. Elbámultok, ha megmondom, kit vesz el.

A társaság tagjai most még néhány centimeterrel megnyújtották a nyakukat.

— Bálványosi Krisztinát.
— Lehetetlen! — hangzott egyszerre s a bámulat kifejezése ilt minden arcra.

— Dánosy Gida és egy ötvenkrajcáros magyar nemes leánya. Alásszolgája! — szólt gunyosan Madarász Peti.

— De milliói vannak! — magyarázta Verő Gidának pedig ez kell. Az már — azt hiszem — egészen mellékes dolog, hogy az apját Berele Hainak vagy Eszterh-áznak hívták-e előbb? Ott pedig annyi a pénz, mint a polya. Bálványosi papa marékkaal tojja szőzni a pénzt, csak egyetlen leánya méltóságos asszony lehessen.

A melékteremben erős zaj hallatszott. Lärmásan üdvözöltek egy váratlanul érkezett vendéget

A következő pillanatban vidám arccal kísérték be az „aranykulcosost“.

— Servus Gida! Servus aranykulcosos! — hangzott mindenfelől és mindenki sietett kezét szoritani a kedves cimborával: Dánosy Gidával.

— Mit gondoltok, honnan jövök? — szólt aranyos bohémsséggel. Eljegyzésről. Jegyet váltottam Bálványosi Tinivel, a dorogi vén szatócs leányával. — A parti elég komisz, de zsiros. Félmillió liba.

— Hát mégis jól értesült Verő Laci. — szólt Madarász Peti. — Eppen most tárgyaltuk házasságodat.

De az Istenért: mit csinál az a nádszál vékony beteges babával?

Dánosy Gida nagyot kacagott.

— Ráakasztom a méltóságos titulust, aztán haza viszem szecsődi kastélyomba madárijesztőnek.

A társaság tagjai összenéztek. Nem akart köztük olyan komisz fráter, aki erre a kiméletlen viccre nevetni tudott volna.

A jegyeséről gentlemannak így nyilatkoznia nem szabad a legnagyobb galgenhumorban sem.

Hamar napirendre tértek Dánosy Gida házassága fölött. Ez úgy látszik: csakugyan komisz házasság lesz. A férfi társaság elhagyta a buffet t s fölkereste a nők társaságát. A szalon pártim illatos levegőjében elfeledték az egész dolgot.

Dánosy Gida mindig nagy szerepet játszott Igmándy Miklósné zsúrjain. A rossz nyelvek azt beszélték, hogy az aranykulcososnak itt volt a legnagyobb szerencséje: Igmándyné körül. A szép háziaszony zongorához ilt s

egy operette dallamot kezdett játszani, mialatt epedő fekete szemével oda intette Dánosy Gidát.

Az aranykulcosos bizonyos zavarral közeledett. Megállt a zongora mellett és csengő tenor hangon kísért a játékot. A társaság kisebb, nagyobb csoportokra oszolva élénken társalgott.

Igmándyné egyszerre félbehagyta az operette áriát, egy csendes sonátát kezdett játszani. Egő fejét közelebb hajította Dánosy Gidához és lágy, suttogó hangon kérdezte:

— Igaz?

Dánosy zavartan nézett körül, hogy nincs-e közelben hivatalos fiú.

— Nem tudom, miről beszél?

— Nem? Nos hát a maga házasságáról. Ugy hallom, eladta magát.

— En?!

— Ne játszó, kedves barátom! Mindent tudok. Tegnap volt az eljegyzése.

— Igaz.

— Szeretett ön valaha?

— ? ? ?

— Nos? Talán jogosultannak tartja kérdésemet?

— Kegyedől annak.

— Tőlem! Hahaha! Mért éppen tőlem?

— Mert kegyednek tudnia kell.

— Ne érdelegjünk, barátom! Az idő rövid. Igen valószínű, hogy mi többé az életben nem fogunk így találkozni. Föl akarom használni ezt az utolsó kedvező alkalmat, hogy tisztába jöjünk egymással.

— Elvira, kegyed nagyon kegyetlen. Ezt a hangot nem érdemeltem.

— Gondolja? Nos hát még egyszer kérem: szeretett-e valaha?

— Szerettem és szeretem.

— Hányadszor hazudja ezt? és hányadik voltam én azok között a bolondok között, akik ezt elhitték önnek?

suttogó Galeottók nyelvén a rágalom lavinája; bejárja az egész társadalmat a nélkül, hogy annak — akinek becsületes jómérvét elsodorta — csak sejtelve is volna rettenetes pusztításáról.

Csak azt tapasztalja, hogy az emberek kezdenek ridegebbek, komorabbak lenni. Egyik, másik jórátja, mikor az utcán meglátja, átsiet az utca másik oldalára. Akik éppen el nem kerülhetik, nagyon ridegen köszöntik. És ha a feltűnő viselkedést végre megunva, valamelyik barátját megkérdezi, hogy mi lelte őket? mért kerülük őt? hisz ő nem vétett ellenük: a jóbarát hímél-hámol, mokog valami mentséget; hivatkozik a társadalmi életviszonyok elhidegülésére s néhány előrántott frázissal kimentti magát is, meg a többieket is; de azt ne várja soha senki, hogy akadjon hamarosan ember, aki rámutatva arra a rettenetes szörnyetegre, a becsületpusztító lidércre, mely megfekszi az emberi elméket és szíveket, a borzasztó Galeottora, a rágalomra, melynek csak ítélete van, de bizonyítéka nincs soha.

Behatolnak a társadalom Galeottói, ezek a legborzasztóbb ismeretlen tettesek, a legelzártabb helyekre; még a családi élet szentélyeiben is megőrlék lassan-lassan a legcsendesebb családi, házastársi nyugalmat, boldogságot is.

A nő végigsétál néhányszor egy férfival az utcán, vagy többször találkoznak egy helyen és beszélgetnek hosszabb ideig egymással, mint jó ismerősök, akik egymás iránt tisztelettel, becsülettel viselkednek. Mindjárt elkezd nyomukban a boszorkánytáncát a rágalom. Galeotto megindul s lavinává növe, eljut a családi szentélyig; ráfekszik a férj szívére a kételkedés, a gyany szörnyetegével. A szegény, ártatlan nő nem tud belőle semmit; tiszta lelkében a bűnnek még sejtelve sincs; de látja, tapasztalja, hogy körülötte a világ megmagyarázhatatlan átalakuláson megy keresztül; lát maga körül valami ördögi varázslatot, ami összetépi előtte mindenütt a nyugalom csendes, mosolygó képeit. Közbelépnek a felreértések, az érthetetlen ingerlékenység, a türelmetlenség; elpusztul a házaselet szentélyének nyugalma a nélkül, hogy a szegény ártatlan asszony csak egyetlen egyszer is szembe állhatna azzal a rettenetes szörnyeteggel, mely azt feldúlta.

Hamarjában tiz, husz analog esetet lehetne felsorolni, amik mind a társadalom Galeottóinak borzasztó munkáját mutatják be. De mindez nem volna beilleszthető egy kisebb terjedelmű cikkely keretébe.

Az elmondottakból is levonható azonban a következtetés, hogy a társadalomnak magának lehet csupán megfojtani, ártalmatlanná tenni ezt a szörnyetegét azzal, hogy a társadalomban élő egének soha semmiféle föltevést ne formáljanak, sem valamely megformált föltevést el ne fogadjanak, ami másoknak becsületébe vág. Mindenki csak a kézzel fogható tények igazságának hódoljon meg és semmi egyéb meg ne

— Ne sujtson le így! Hisz tudja viszonyaimat. Nekem nőülöm kell.
— Tehát a pénz, megint a pénz.
— Fájdalom, de úgy van.
— Mérlegelte már komolyan azt az áldozatot, amit azért a pénzért hoznia kell? Egy liba rabja lesz egész életére.

Dánosy Gida elfojtottan kacagott.
— Azzal ugyan könnyen végeznek.
— Szereti magát a Bálványosi lány?
— Azt hiszem.
— És maga?
— Ugyan kérem, Elvira, ne vigye végtelenségig a dolgot! — Ezt kegyed csak kiszámított boszantásból kérdezheti.

— És ha egészen komolyan kérdezem?
— Az nem lehet! Akkor azt kellene hinnem, hogy egész multamat gyalázatos hazugságnak tartja.
A szép asszony lihegő ajkai egészen közel vitte Dánosy fejéhez és éles, sziszegő sutogással mondta:
— Igen! Mától fogva annak tartom. És imádkozzék, hogy az a beteges baba véletlenül úgy ne szeresse, mint én.

Még néhány akkordot fogott a zongorán és hideg, dacos arccal libbent el a zongorától.
Dánosy Gida ereiben egy pillanatra meghűlt a vér attól a vészjósló sutogástól.

Két hónap múlva a társaság a szecsódi nagy estélyről beszélt. Még nem aludták ki a pezsgős mámort. Madarász Peti ott gubbasztott a klubhelyiség egyik kályhája mellett s egyet-egyet kacagott. A zavart, ködös szemű cimborák köréje szállingóztak.

— Hát te mit kacagsz itt magadban, te pezsgős Hamlet? — kérdezte Milvay Dani, az ünneplő „dandy fleur“, Madarász vállára csapva.

— Nem tudom eheledni azt a kis halavány libát. Ez a svihák aranykulcsos valóságos martyrt csinál belőle.

ingassa erkölcsi ítéletét. Így nagyon sok drámai motívum elsimul az életben s elnémulnak a társadalom Galeottói is.

Megyei élet.

A megyei közigazgatási bizottság március havi ülését Svajts Benő főispán önméltóságának elnöklése alatt f. hó 12 én tartotta.

Az alispáni havi jelentés a közigazgatás egyes ágai-ban február hóban előfordult eseményekről felolvastatván, helyeslőleg tudomásul vétetett.

Az ülés első tárgyát az anyakönyvi kerületek megállapítására, elnevezésük és székhelyük meghatározására, továbbá az anyakönyvvezetőkre s azok tiszteletdíjára vonatkozó javaslat megállapítása képezte, amely javaslatot főbb pontjaiban alább külön cikkben egybe foglalva közöljük.

Schimmer János és társai zalaegerszegi lakosok részéről a város által bérbe vett fogyasztási és italadó ügy kezelése tárgyában beadott felekezést a közigazgatási bizottság tárgyalván, határozatilag kimondotta, hogy a városi italmérsi bizottság Grünbaum Ferenc fogyasztási adó kezelő hivatalnokkal a leszámolást a multa névze eszközölje, míg a jövőben nevezett kezelő hivatalnok minden egyes hó végén a bérlet lejártáig a havonként beszedett összegeket a városi pénztárba szolgáltatassa be.

A nagykanizsai közoktató új szabálytervezete a közigazgatási bizottsághoz beterjesztvén, mielőbb annak tárgyalásába a bizottság bele bocsátkoznék, Eperjessy Sándor elnöklése alatt Koller István és dr. Vizlendvay József bizottsági tagokat, továbbá a vármegye főorvosát és főszámvevőjét kiküldi az ottani állapotok tüzetes megvizsgálására s a tapasztaltakról teendő véleményes jelentéstételre.

Taranyi Ferenc söjtöri földbirtokosnak pótdadó ügyében az összes iratok a miniszteriumhoz beterjesztettek.

A közigazgatási bizottság tudomásul vette a felterjesztésre eszközölt ama miniszteri intézkedést, hogy Zala-Egerszeg nyáron reggel 7 től este 9-ig, télen reggel 8 től este 9-ig a távradhivatal nyitva van.

Zechmeister Viktor náprátfái bérőnek kérelme a bérterületén a csáktornyai—ukki h. é. vasut mentén korlát létesítése tárgyában a Dunántúli h. é. vasutak részvénytársaságának nyilatkozattétel végett kiadtván, nevezett társaság az ügy függőben tartását kéri a magyar államvasutak igazgatóságának nyilatkozatáig.

A lenyei hidnál szedendő vám nagyságának, valamint az évi forgalomnak adatai beszolgáltatván, a beterjesztett adatokból a közigazgatási bizottság arról győződött meg, hogy az átlagos évi jövedelem 1.500 forintban állapítható meg, míg a vámtárgyak becsérték szerint legfeljebb 5.000 forintot képviselnek s így az évi jövedelem a vámtárgyak becsértékének 30% át teszi. Ebből kifolyólag nagyon is méltányosnak találja a bizottság, ha előbbi javaslatához képest a Muraközben lakó, de a Murán innen birtokkal bírók a vámfizetés alól felmentenek. Amennyiben pedig ezen kedvezmény nem adatik meg, úgy december végével a vámtételek újból megállapítandók, illetve leszállítandók.

Kir. tanfelügyelő havi jelentése szerint ezen időszakban a miniszter a Nagyatlan emelendő állami iskola épületéről felvett műszaki munkálat méreteit iskolai célokra alkalmasnak nem találván, egy, megvételre felajánlott kész ház értékének felbecsülésével a kir. építészeti hivatalt megbizta. Ugyanezen időszakban a miniszter a n. kanizsai iparos tanonciskolának 400, a tapolczainak 350, a keszthelyinek 300, a sümeginek 200, a perlakinak 200 és a csáktornyainak 800 frtot utalványozott az 1894/5. tanévre, míg a csáktornyai egyesületi kisdóvodának 130 forint államsegélyt engedélyezett. — A szent adorjani új iskola ház részére kiszemelt telek a tulajdonos részéről fenforgó akadályok miatt még eletelekkönyvelhető nem levén, a bérszerződés egy évre újból meghosszabbított. — Ezen időszakban meglátogatta a zalaegerszegi polgári fiu, [

Láttátok, milyen kihívó modorra udvarolt az estélyen Igmándynénak? A szegény pénzes baba csak sóhajtozott. Igazán neveléses: mikor etele szatócsliba a százezeivel vesz meg egy társaságbeli gentlemant. Micsoda mézesbetei lehetnek szegény ördögnek? Hát még mi vár rá azután?!

— Na már kedvesebb scéna — azt hiszem — ezután sem várnak rá. Ti persze nem tudtok a budoire jelenetről? — szölt Milvay, csendes, majdnem suttogó hangon.

Erre mind a kályha köré huzódtak és Milvaytól várták a szót. Madarász Peti is felkelt a székről és oda huzódott Milvay mellé.

— Micsoda? Budoire jelenet? Kezd a dolog nagyon érdekes lenni.

— Nem tudom, észrevettétek-e, hogy Dánosy Gida, meg Igmándyné egyszer csak eltűntek a társaságból. Én figyeltem őket is, meg az új menyecskét is. A kis halvány asszony összeszorított ajkakkal nézte férje udvarlását, Mikor annak feje egészen oda hajolt a szép Igmándyné alabastrom vállához, még lélekzete is elakadt egy-egy pilanatra. Láttam: meg kellett fogóznia, hogy le ne szédüljön a székről. Ajkait összeszorította és a kábulat sápadtsága felhőzött arcán. Bámultam önuralmát. De egyuttal azt is leolvastam arcaról, hogy ezzel a kis beteges babával nem igen játszhatik a mi aranykulcsosunk. Az alatt a merov, sápadt arc alatt nagy akaraterő rejtőzhetik.

— Ugyan kérlek, ne tarts most lavateri előadást! Térj a budoire jelenetre — szölt türelmetlenül Madarász Peti.

— Nos hát igen. Dánosyné észrevette, mikor a szalonból előbb férje, utána pedig Igmándyné távozott a budoire felé. Felkelt és a társaság egyes csoportjainál meg-megállva ment utánuk. A dolog annyira érdekelt, hogy minden szentlemenlik ellenére úgy intéztem a dolgot, hogy kimenelbe jussak. Lassan ellebbentette a budoire ajtó szőnyegét és csendesesen belépett. Egyszerre megállott. Egész teste megröndült. Hogy mit látott ott? — azt

polgári leány-, középkereskedelmi iskolát, a polgári leányiskola fölé állított női kézimunka tanfolyamot, az iparos tanonciskolát, kereskedelmi tanonciskolát és az iparos segédek szakrajztanfolyamát. — Volt a járási főszolgabíróval Bakon az ottani községi iskola személyi és dologi viszonyainak rendezése céljából. — Volt Túrján a felállítandó gyermekmenedékház ügyében. — Megállapodott a hodosáni állami iskolai gondnoksággal, hogy a szétszórt bérhelyiségekben elhelyezett állami iskola felépítésének már régebben szóban forgott terve érdekében felterjesztés történjék. — A miniszter a magyar nyelvben jeleskedő muraközi és vendvidéki tanítók és tanulók kilencedik megjutalmazásáról felterjesztett számadás kapcsán tett jelentést örvedetes tudomásul vette.

István község róm. kath. hitközségének kérvényére nézve a szepetki községi iskolába járó tankötelesek tandíja ügyében a közigazgatási bizottság tudomásul vette a kir. tanfelügyelő azon előterjesztését, hogy a fentforgó kérdést a helyszínen megtárgyalja s annak eredményéről jelentést tesz.

A vallás és közoktatásügyi miniszter körrendelete az ismétlődő iskolázás érdemében Torda-Aranyos vármegyéhez intézett leiratáról — tekintettel ez érdemben az egyházi főhatóságokhoz intézett megkeresésekre — a kir. tanfelügyelőnek oly felhívással adatik ki, hogy a tanév végén a tapasztaltakhoz képest javaslatát tegye meg.

Vállus községnek államsegély ügyében beterjesztett kérvénye pótlás céljából a kir. tanfelügyelőnek adatik ki, hogy az ügy mibenlétéről annak idején jelentést tegyen.

Nagy Kanizsa város polgármesterének jelentése az ottani kisdóvodalelem ügyében előterjesztvén, a kir. tanfelügyelő felhivatik, hogy a legújabb összeírás kapcsán a városi hatóság és a kisdóvodalelem egyesület együttes meghallgatásával a további szervezésre nézve a javaslatát megtegye.

Az árvaszéki elnöki jelentés szerint a fogalmazói karnál január végén hátralékban maradt 2.745, február hóban beérkezett 2.755 s így elintézés alá került 5.500 ügydarab. Ebből február hóban elintézték 2.874 dbot s így február végén hátralékban maradt 2.626 ügydarab. Az irodánál január végén hátralékban volt 1.166, február hóban leírás végett kiadott 2.878, összesen 4.044 ügydarab. Ebből február hóban leírtak és expedáltak 2.788 dbot s így február végén hátralékban maradt 1.316 ügydarab.

A kir. pénzügyigazgatónak havi jelentése szerint február hóban befolyt adóban 245.614 forint 64 1/2 kr., melyet az 1894. év hason szakában befolyt 245.463 frt 56 1/2 krral egybeahasonlítván, a f. év február havában 151 frt 78 krral tolyt be több. Február hóban hátralék volt: 1.108.873 frt 88 1/2 kr. egyenes adóban, 86.146 frt 00 1/2 kr. hadmentességi díjban, 2.179.596 frt 44 1/2 kr. szőlődezsmaavltságban, 340.110 frt 24 kr. bélyeg- és jogilletékekben, 5.748 frt 64 1/2 kr. illetékegyenértékben, 79.511 frt 64 1/2 kr. fogyasztási ital- és szeszadókban, 14.207 frt 12 1/2 kr. italmérsi illetékben, vagyis összesen 3.814.193 frt 99 kr. Leírásba hozott a f. év két első hónapjában egyenes adóban 7.691 frt 65 kr., hadmentességi díjban 1.288 frt 61 kr. Fizetési halasztás 7 esetben 569 frt 33 kr. értékben engedélyezett adó- és hadmentességi díj tartozásokra. Ideiglenes házáodmentesség két esetben engedélyeztetett.

Az anyakönyvi kerületek megállapítása.

A közigazgatási bizottság — a belügyminiszterium rendeletének megfelelőleg — a f. évi március havi ülésén foglalkozott tüzetesen az anyakönyvi kerületek megállapításával, a kerületek elnevezésének és székhelyének meghatározásával, továbbá az anyakönyvvezetők kijelölésével és tiszteletdíjuk meghatározásával.

Ezen nagy fontosságú ügyben a bizottság megállapodásait, amelyeket, mint javaslatát terjeszti fel a belügyminiszterhez, a következőkben közöljük:

A közigazgatási bizottság az anyakönyvi kerületek

nem tudom. De a következő pillanatban halálsápadtan, imbolygó léptekkel jött ki. Mikor a társaság első csoportjához ért, már mosolygott. Később láttam, amint Igmándyné és Dánosy Gida is elvegyültek a társaságba, vidám, mosolygó arccal. Ők aligha sejtették, hogy a kis beteges baba (talán éppen a legkedvezőtlenebb pillanatban) tanuja volt a bizalmas tété a tété-ek. De nem hiszem, hogy ez uttal a mi aranykulcsosunk elkerülte a scéna.

Kikelt arccal rohant be Verő Laci a klub helyiségbe, lihegve a nagy felindulástól.

— Borzasztó! borzasztó! — Erre még se lehetett gondolni.

A társaság oda tódult hozzá.

— Mi az? mi az?

— Talán megint aranykulcsos kamarás lett közülünk valaki? — szölt egykedvű mosolylyal Madarász Peti.

Verő Laci megdöbbenést keltő haraggal nézett rá.

— És te még viccelni tudsz ilyenkor? Vagy nem hallottátok?

— Mit? Mit?

Verő Laci olyan szemekkel nézett végig a társaságon, mintha nem akarná elhinni, hogy lehet olyan ember is a világon, aki nem hallotta volna, amit ő tud.

— Hisz ti is ott voltatok!

— Hol?

— Hát Szecsődön, Dánosy Gidánál.

— Persze, hogy ott voltunk.

— Lássátok, hogy az a bolond Gida milyen örülten viselkedett Igmándynéval.

— Láttuk. Nos?

— Nos hát az estély után az új pár között borzasztó scéna folyhatott le.

— Hogy-hogy?

— Mert ma reggel mind a kettőt halva találták. Az a kis sápadt asszony agyonlötöte előbb az urát, aztán magát. Mikor megtalálták őket, akkor is ott volt a revolver megmerevült kezében.

beosztását általában a közigazgatási beosztásnak megfelelőleg tervezte. Különösen szem előtt tartotta a bizottság, hogy az anyakönyv vezetői állomások betöltése alkalmas egyének hiányában sem most, sem pedig a jövőben akadályba ne ütközzék. Minthogy pedig erre a hivatali kötelekben álló egyéneknek kívül más, számba vehető elemmel nem rendelkezik, az anyakönyvi kerületek számának, területének és székhelyének meghatározásánál szorososan a közigazgatási beosztáshoz kellett alkalmazkodni s ettől eltérés csak azonkivételes esetekben történt, ahol a célszerűbb beosztás az anyakönyv vezetői állomás betöltésének nehézségeibe nem ütközött.

Tagadhatlan, hogy néhány anyakönyvi kerület, mint p. o. az alsó-lendvai járásban, úgy a községek, mint a lakosság számát tekintve, túlságosan nagy területű. Ezen baj azonban csak a körjegyzői kerületek revisiója és célszerűbb beosztása által lenne megszüntethető. Eltekintve azonban az ily kisebb számú területi aránytalanságtól, a körjegyzőségi beosztás a megyében nemcsak a most fennálló községi törvény alapelveinek megfelelő, hanem túlnyomó részben az anyakönyvi kerületi beosztás igényeit is kielégíti.

Ezen fő elvtől az egyes járásokban az eltérések a következők:

I. a *topolcsai járásban* a *kékkuti körjegyzőség* külön anyakönyvi kerületet nem képez, hanem Kékkut és Sáltód a kövágó őrsi, Mindszentkálta, pedig a köves-kallai anyakönyvi kerülethez csatoltatott;

II. a *szent-gróthi járásban* Szent Gróth nagyközség Szent-Gróth polgárváros és Udvarnok községekkel, valamint az aranyodi körjegyzőséghez tartozó Aranyod, Csáford, és Túske-Szent Péter községekkel egy anyakönyvi kerületet képeznek; mert e községek mind a szent-gróthi plebániához tartoznak, azon kívül az aranyodi körjegyzőség székhelye az illető községek kérelme folytán néhány évvel ezelőtt Szent-Gróthra kelezteztetvén át, külön anyakönyvi kerület alakítása esetén két anyakönyvvezető működne, ami céltalan és felesleges;

III. a *keszthelyi járásban* Keszthely nagyközség a keszthelyi polgárvárosi körjegyzőséget képező Keszthely polgárváros és Cseszeg-Tomaj községekkel — mint melyek a keszthelyi plebánia köréhez tartoznak — egy anyakönyvi kerületet egyesítettett;

IV. a *nagykanizsai járásban* a sormási körjegyzőségben külön anyakönyvi kerület nem létesítettett, hanem a sormási körjegyzőség községei a szepetneki anyakönyvi kerülethez csatoltatnak, mint amely plebániához tartoznak; b) a bakónaki körjegyzőségből Bakónak maga képez külön anyakönyvi kerületet, míg Ujlak Récséhez, Merenye a galamboki anyakönyv vezetői kerületet osztatik, egyúttal a vármegye alispánja megbizatik a szabályszerű eljárás megindításával az iránt, hogy a sárszegi jegyzőség székhelye Nagy Récsébe tétessék át.

V. a *pacsai járásban* Szabar nagy község az orosztonyi körjegyzőséghez tartozó Nagy- és Kis-Rada községekkel egy anyakönyvi kerületet egyesítettett azon okból, mert az utóbbi községeknek plebániája Szabarban van;

VI. a *zalaegerszegi járásban* a) Zala Egerszeg rendezett tanácsú várossal egy anyakönyvi kerületbe lennének még a ságori körjegyzőséghez tartozó Kaszabháza és a bessenői körjegyzőséghez tartozó Csács-Bozsok községek. Ugyanis Kaszabháza Zala Egerszegtől alig 1/3 km. távolságra van s itt van plebániája; Csács-Bozsokban van ugyan plebánia, de a körjegyzőség székhelyével: Bessenővel árvicek alkalmával és téli időben csak is Zala-Egerszegen keresztül közlekedhetik; b) a nemesapáti körjegyzőségből Alibánta és Lukafa a szent-iváni anyakönyvi kerülethez csatoltatott nemcsak a könnyebb közlekedés okából, hanem azért is, mert egy plebániához tartoznak; c) ugyancsak a felső-bagodi körjegyzőségből Egyházás Ozmánbúkk község a salomvári anyakönyvi kerülethez csatoltatott, mert ott van plebániája;

VII. az *alsó-lendvai járásban* a) Alsó-Lendva nagyközség az alsó-lendvai körjegyzőséghez tartozó Bánuta, Csente, Hozzufalu, Hidvég és Petesháza községekkel egy anyakönyvi kerületet képez, mivel a körjegyzőségnek székhelye különben is Alsó Lendván van s mindezen községek együttvéve az alsó-lendvai járáshoz tartoznak; b) a bakai körjegyzőséghez tartozó Lenti-Kápolna község a novai járásban levő lenti kerülethez csatoltatott, mert annak községeivel együtt a lenti plebániához tartozik; c) a bagonyai körjegyzőségből Renkócz a turniscai anyakönyvi kerülethez csatoltatott, Turnischa községhez való közelfekvése miatt;

VIII. a *létényi járásban* a) a pusztá-magyaródi körjegyzőséghez tartozó Szent-Péterföld község a novai járásban levő pákai plebánoshoz tartozik s Pákával való közlekedése is sokkal előnyösebb, mint Pusztá-Magyaróddal, azért a pákai kerülethez csatoltatott; b) a szent-adorjáni körjegyzőséghez tartozó Keretye község a bánok-szentgyörgyi kerülethez csatoltatott, mert ezen plebániához tartozik, továbbá mert a Szent-Adorjánval való közlekedése téli időben sokkal nehezebb, mint Bánok-Szent-Györggyel;

IX. a *csáktornyai járásban* a) Csáktornya nagyközség a csáktornyai külterületi körjegyzőség községeivel egy kerületet egyesítettett; mert a külterületi körjegyzőség székhelye Csáktornyan van s ezen községek együttesen a csáktornyai plebániához tartoznak; b) a drávacsányi körjegyzőségből a drávavásárhelyi plebániához tartozó Zinyfalva, Drávahid, Édeskut, Nagyfalva és Tótfalu községek Dráva-Vásárhely nagyközséggel egy kerületet alakítottatott s így ezen járásban az anyakönyvi kerületi és a körjegyzőségi beosztás teljesen egyező.

A járások során külön fel nem említett többi nagy községi a vármegyének mind külön anyakönyvi kerületet képeznek.

Az anyakönyvvezetőkre, valamint azok tiszteletdíjára vonatkozólag a közigazgatási bizottság a két rendezett tanácsú városban (Zala Egerszegen és Nagy-Kanizsán) anyakönyvvezetőktől a polgármestereket, a járások székhelyein pedig — a nagykanizsai és zalaegerszegi járások kivételével — a járási főszolgabírókat hozta javaslatba.

Ezt a javaslatot a közigazgatási bizottság első rendben azért tette; mert a járások székhelyeit általában a vármegye legnagyobb és legtekintélyesebb községei képezik s különös súlyt fektet a bizottság arra, hogy az anyakönyvi intézménynek azáltal, hogy azt a székhelyeken magasabb állású tisztviselők kezelik, tekintélye fokoztassék. De szükségesnek látta ez intézkedést még az okból is, hogy az anyakönyvvezetés feletti felügyeletre első sorban a főszolgabírók levén hivatva, ezen köteleességüket erőlyesebben és hatályosabban gyakorolják és egyes kérdésekben is biztosabb felvilágosítást adhatnak a jegyzőknek, ha az anyakönyvvezetéssel maguk is foglalkoznak. Később azonban, ha már az intézmény némileg megismosodik s a községi reform is életbe lép, a járási főszolgabírók és polgármesterek a születési és halálzási anyakönyvek vezetésétől telmenthetők lennének és hatáskörük csak a házasság kötésekre szoríthatnók.

Anyakönyvvezető helyettesek alkalmazását a bizottság csak is a rendezett tanácsú városokban s a járások székhelyein javasolta; mert más kerületekben éppen ott, ahol helyettesre szükség volna, legtöbbnyire telekezeti iskolák léteznek, amelyek tanítóira számítani nem lehet; ezeken kívül pedig más alkalmas egyének nincsenek.

Folytatólag javasolja a bizottság, hogy az anyakönyvek tüzbiztos helyen őrzendők s minden hó végével egy példányban az adatok minden anyakönyvi kerületből a központba a levéltárban való megőrzés céljából beküldendők.

Végül az anyakönyvvezetők évi tiszteletdíját kivétel nélkül 100 forintban, a helyettesekre nézve pedig 50 forintban javasolja a bizottság megállapíttatni.

A soproni kereskedelmi iparkamara köréből.

A keresked. m. kir. miniszteriumtól nyert értesítés szerint Schöffler Albert román alattvaló „Albert vagy Alb. Schöffler“ cég alatt már régebbi idő óta üzleti ajánlatokkal fordul a magyar kiviteli cégekhez s ez alkalommal brailai consulatusunk ajánlására is hivatkozik. Mely körülményre oly megjegyzéssel hívjuk fel kerületünk kiviteli cégeit, hogy nevezett ajánlattevő megbízhatóságát illetőleg készséggel szolgálunk bizalmas információkkal.

Sopron 1895. évi február hóban.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

II.

Ezennel felhívjuk az érdekeltek körök figyelmét, hogy a soproni kir. országos fejeztetést céljára létesített új kut és új vízvezeték előállítására és a használatra alkalmatlaná vált viznek a Rákos patakba való bevezetése céljából 891 frt 36 kr. előirányzott költségek keretén belül f. é. március hó 30-án délelőtti 9 órakor ezen fejeztetést igazgatósági helyiségében nyilvános árlejtés fog tartatni s hogy a szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki leírás, tervek és előmérési költségvetés, nemkülönben a részletes feltételek a fegyház igazgatóságánál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Sopron, 1895. évi március hóban.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

Helyi, megyei és vegyes hírek.

A kultus miniszter válasza. Dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter azon üdvözlő felíratra, amelyet kinevezése alkalmából a vármegyei közigazgatási bizottság február havi ülésének határozatából hozzá intézett, Svastits Benő főispánhoz, mint a közigazgatási bizottság elnökéhez, az alábbi, meleg hangon írt választ küldötte: „A vármegyei közigazgatási bizottságnak f. évi február 12-én 516 sz. a. kelt felterjesztéséből jól eső örömmel vettem értesülést szívélyes üdvözlőükről, melyely engem magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterre történt kinevezetése alkalmából megtiszteltek. Fogadják és tolmácsolja kérem, Méltóságod, ezen megtiszteltetésért őszinte köszönetemet. Méltóságodnak meggyőződéssel lenni arról, hogy mint eddig, úgy ezentul is meleg érdeklődéssel és élénk figyelemmel fogom kisérni szülő vármegyém törekvéseit és támogatni fogom érdekeit.“ A március 12-én tartott közigazgatási bizottsági ülésen felolvasott eme választ a bizottság örömmel vette tudomásul.

Az országos phylloxera bizottság tagjai közé a földművelésügyi miniszter vármegyénk területéről *Csigó Fül* és *Nedeczky Jenő* országgyűlési képviselőket és *Skublics Gyula* nagybirtokost nevezte ki.

Keszthely város képviselői testülete legutóbbi ülésében először Nagy István város bíró tett jelentést a tanács 1894. évi működéséről. Ennek tudomásul vétele után Bogay Máté, mint a törvényi hatóság kiküldöttjének elnöke a városi pénztárnoknak 1894. évi számadása és az erre vonatkozó számvizsgáló bizottság jelentése tárgyaltatott. A múlt évi bevételek 43200 frt 23 1/2 kr., a kiadások 33.446 frt 70 kr. tesznek ki; maradt az 1895. évi számadásba átvitendő bevételi többlet 4753 frt. 53 1/2 kr. Ullmann V. pénztárnoknak teljes elismerés mellett a fölmentés megadatott. Ezután a tanács kezelésére bízott alakokról vezetett 1894. évi számadások és a számvizsgáló bizottság jelentése tárgyaltatott. Minthogy az alapok lelkiismeretes, pontos kezelése a számvizsgáló bizottság által konstátáltatott, a kezelőknek a felmentvény megadatott. A szegény alap vagyona 13.052 frt, 22 kr., a kórházalap vagyona 16.973 frt 55 kr., temető alap vagyona 540 frt. 63 kr., a Fehér György alap vagyona 66.914 frt. 66 kr. A községi elemi iskolának szárny épülettel leendő megtoldása iránti intézkedés 1896. évre halasztatott. A Balaton-fürdőnél épített új szálloda bérbeadása tárgyában a tanács által jóváhagyás végett előterjesztett szerződés elvetetett és szótöbbséggel kimondatott, hogy az új szálloda házilag kezeltessek. A szálloda beburkolásához szükséges 10 ezer frt. megszavaztatott. Végül városbíró jelentést tett a 150 ezer frtos törlesztési költségen ügyben folyó tárgyalások állásáról.

Március 15-ének ünneplése. A zalaegerszegi polgári fiú- és középkereskedelmi iskola önképző köre március 15-ét, nemzeti újjáébredésünk dicső napjának emlékeztet, március 15-én d. u. 3 órakor szépszámú közönség részvétele mellett tartotta meg a polgári iskola rajztermében a következő műsorral: Hymnus. énekelte az ifjúsági énekkar; Kiss Lajos tanár, mint az önképző kör elnöke, lelkes beszédben méltatta a nagy nap emlékeztet; ezt követte Rosenberg László közép keresk. isk. III. oszt. tanuló Emlékezés 1848. március 15-ére című szavalata; Esik eső karikára előadta az ifjúsági zenekar; Visszapillantás 1848. március 15-ére felolvasa Lónyai I. k. k. isk. III. o. tanuló; Fuvola és hegedű kettős előadta Tóth István k. k. isk. I. Katona Jenő k. k. isk. III. o. tanulók; A vén zászlótartó szavalta Sipos J. k. k. isk. I. oszt. tanuló; népdalok előadta az ifjúsági zenekar; Ne csüggedjünk szavalta Handlery K. k. k. isk. II. o. tanuló; végül az ifjúsági énekkar a Szózatot énekelte. Az egy óráig tartott ünnepélyen úgy a szavalatok, mint a zene ének részek a jelen volt közönséget teljesen mértékben kielégítették, aminek élénk helyesléssel adott kifejezést a műsor minden egyes pontja után.

Hangverseny. A zalaegerszegi kereskedelmi kör f. hó 11-én rendezett hangversenyyel egybekötött társasestélye kitűnően sikerült. Az érdekes műsor a tagokat családjaikkal vendégokkal oly nagy számban vonzotta az estélyre, hogy az egyleti helyiség zsúfolásig megtelt. A műsor 1. pontja Keresztury József felolvasása volt „A kedves ember“-ről. Az érdekes előadást mind végig feszült figyelemmel halgatta a közönség. Fenyvesi Simon „A költő“ monologot bravórral adta. Kohn Frida k. a. „A Bébé“ verset mely érzelmmel szavalta. A svéd női kvartettben: Erdősi Antal, Csillag Aladár, Fenyvesi Simon és Kiss János női tolettben az „Obersteiger“-t játszották; hegedűjátékuk s tényes női jelmezők a közönség kedélyességét a végsőig fokozta, Baron Janka k. a. „Férjhez menjek?“ monologot oly ügyes alakítás s hanghordozással adta, hogy a közönség szűnni nem akaró tapsal s éljenzéssel jutalmazta. Schleminger Erna k. a. Schumann dalokat énekel s maga kísérté phizharmoniumon. Úgy a zenei, mint ének részlet mely hatást keltett. Erdősi Antal „A monolog ellen“ című monologot sikerrel adta elő. A műsor utolsó pontja volt „Elegie“ Ernstől, előadta Schleminger Erna k. a. phizharmoniumon és Erdősi Antal hegedűn. Az összejáték oly művészi és sikerült volt, hogy a közönség tapsviharban fejezte ki meglepedését. Az előadás befejeztével a fiatalok csakhamar táncra perdtül; példájukat követték a fiatal házások. Fiatalok, öregebbek mintegy versenyeztek a táncban, mindegyiknek kijutott a maga része. Szűnőre alatt az egyleti tagok egyike köszönetet mondott Balassa Benő egyleti titkárnak az estély rendezése körül kifejtett fáradságáért, Rehnitz Sándor pedig a szép hölgy koszorát éltette. A kedélyes mulatságnak csak a reggeli órák vetettek véget.

Jubiláló takarékpénztár. A nagy kanizsai „Délzalai Takarékpénztár“, mely Eperjessy Sándor elnök bölcs vezetése alatt oly szép virágzásnak örvend, f. hó 25-én ünnepli meg negyedszázados fennállását. Ez alkalommal a részvénytársaság Eperjessy Sándor elnökének tiszteletére a „Polgári Egylet“ nagytermében társasbédet, este pedig táncmulatságot rendez.

Köszönetnyilvánítás. A z.egerszegi takarékpénztár részvénytársaság a zalaegerszegi iparos ifjak önképző körének tíz forintot volt szives adományozni, amelyért köszönetét fejezi ki az önképzőkör választmányja.

Véglegesítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Klein Felicet, a sümegi államilag segélyezett reáliskola rendes tanárát, ez állásban megerősítette.

Jótekonyság. A Zalamegyei központi takarékpénztár részvénytársaság által tekintetes Boty Lajos urhoz küldött 50 frtból a helybeli szegények számára, a népkönyha részére 20 frt küldetett be hozzá, úgy ezért, valamint hogy nagyságos Skublics Jenőné urnó elárusított 2 kr. szelvényekért 5 frtot küldött be hozzá a népkönyha részére, eme szives fáradozásáért hálás köszönetet mond az elnök.

A nagykanizsai ker. jótekonny önegyesület f. hó 10-én tartott rendkívüli közgyűlésén a Szerelgyi Dező lemondása folytán megüresedett titkári állást töltötték be. Megválasztott titkárnak *Csesznák Miklós* kir. törvszéki bíró, aki az egyesület eme kitüntető bizalmának engedve, a titkári állást elfoglalta.

Nyilvános köszönet. A zalaegerszegi ipartestület hálás köszönetét fejezi ki azon nemesszivű adakozóknak, kik f. hó 9-én az önhibájukon kívül elszegényedett iparosok s azok özvegyei és árváinak segély alapja gyarapítására az alábbi összegeket adni szivesek voltak: Hajmási Imre ur 3 frt, Kummer Gyula ur 3 frt, Domonkos Ignác ur, Szalóky Géza ur, Pál Ferenc ur, Múth Jakab ur, Eisenstädter Zsigmond ur 2—2 frtot, Eisinger József ur, Bencz György ur, Varga Mihály ur, Császár József ur (Beccsali), Aranyos Gyula ur, Vapper Ignác ur, Hainz mann Samuel ur, Somody Sándor ur, Vörös Gyula ur 1—1 frtot, összesen 25 frt.

Elhalasztott ünnepély. A keszthelyi járás jegyzői karától vett értesülés szerint Milkovich Géza körjegyzői működésének 25-ik évfordulójára tervezett ünnepélyt közbejött akadályok miatt f. hó 14-én nem tartották meg. Az újabb határnapot annak idején közölni fogjuk.

Vármegyei kinevezés Főispán ur ömeltósága a vármegyénél üresedésben levő közigazgatási kiadói állásra *Zaborszky József* első osztályú irnokot, ennek helyére *Nagy Antal* második oszt. irnokot, ennek helyére *Pacher Károly* III-ad osz irnokot, ennek helyére *Berecz Árpád* árvaszéki díjnokot nevezte ki.

A sümegi reáliskola ügye. Sümegh város képviselőtestületének legutóbbi ülésén Kondor József városbíró előterjesztette a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a reáliskola államosítása ügyében érkezett leiratát, melyben értesítést adja a város közönségének, hogy hajlandó a reáliskolát állami kezelésbe átvenni, ha a város az intézet fenntartási költségeihez évi 6.000 forinttal, beleszámítva a reáliskola alapítványainak kamatait is, hozzájárul s az

intézet számára megfelelő helyiséget ad. A képviselő-testület a miniszter leiratát tudomásul vevén, azt tüzetes tárgyalás és annak alapján teendő véleményadás végett kiadta az iskola bizottságnak.

Tiszújítás Tapolcán. F. hó 9-én volt Tapolcán Szentmiklósy Gyula járási főszolgabíró elnöke alatt a városi tiszújítás. A választás eredménye: Glázer Sándor városbíró, Pruska Izidor helyettes bíró, Harangozó Lajos községm. Tibolya János pénztárnok, Dávid János, Csendes József, Frisch Lipót, Marton Gáspár, Fodor József és Dér János tanácsosok.

A keszthelyi főgymnasium ifjúsága által ez évben első ízben rendezett hangversenynek tiszta jövődélme 425 forint 21 kr. volt, mely összeg egészen az ifjúsági segély egyesület javára esik.

Jegyzőválasztás. Nagy Lengyelben f. hó 11-én volt a körjegyző-választás. A jelentkezett két pályázó közül szótöbbséggel Fodor Gusztáv választott meg körjegyzőnek.

A sümegi polgári önképzőkör Eitner Sándor elnök elnöke alatt tartott évi rendes közgyűlésén Könyve József a számvizsgáló bizottság nevében jelenté, hogy a kör bevétele a lefolyt évben 1.225 frt 9 kr., kiadása 1.044 frt 37 kr. s így a pénztármaradvány 180 frt 72 kr. volt. A közgyűlés a számvizsgáló bizottság jelentéséhez képest Tóth József pénztárnoknak a felmentvényt megadta. A kör könyvtárának gyarapítására 120 forintot szavaztak s egyuttal elhatározták, hogy nemzeti ünnepünk évfordulóját, március 15-ét, megünneplik s az ünnepély rendezésére egy négytagú bizottságot választottak.

A balatoni halászi társulat e hó elején Keszthelyen tartotta évi közgyűlését ifj. gróf Széchenyi Imre elnöke alatt. — A társulat igazgatója, Hennel Károly, felolvasta évi jelentését; azután az 1985. évi költségelőirányzatot állapított meg. Az indítványok során elfogadott az igazgató azon indítványa, hogy a társulat házi kezelésbe veszi a balatoni halászatot.

Zala-Szent-Groth és vidékének gazda fiatalosága a farsang végén a szermű anyag beszerzési alapra táncmulatságot rendezett, mely minden tekintetben fényesen sikerült, és 57 frt 96 krt jövedelmezett a nemes célra. Ez alkalmából felülfizettek: Czierer Ákos ur 10 frt, Harkányi Károlyné urnő 5 frt, Botka Ferenc ur 4 frt, N. N. 3 frt 50 krt, özv. Berger Jánosné urnő 3 frt, Petrácsek Ignácné urnő 2 frt, Fülöp Kálmán ur, dr. Misner Antal ur, N. N. ur, Berényi Jenő ur, Tavasz István ur, Zathureczky Márton ur, Brenner Ernő ur, Kublin D. ur, Prácer János ur, Kiss József ur, Bichler Dénes ur 1—1 frtot, Hittig Árpád ur, Braun Oszkár ur, Viasz József ur, Chosenszky Miklós ur, Balog I.-né urnő, Wittmann ur, Málics Józsefné urnő, Szily Ferencné urnő, Sövény Lajos ur, Horváth Jenő ur, Bohner I.-né urnő, Német Zsigmond ur, Gregorius J. ur, Szikora József ur 50—50 krt, míg Wágner Gyula vendéglős a termet ingyen átengedni szives volt. Mindezen nemes szívű adakozóknak ez uton fejezi ki köszönetét a rendező bizottság.

A zala-egerszegi vendéglősök és szaktársaik által a „Zöldfa szálloda” nagyertermében a helybeli szegények javára f. hó 9-én rendezett táncvigalom — dacára annak, hogy a hóvihar által többé-kevésbé megakasztott közlekedés sokat a megjelenéstől visszatartott — igen sikerült s a megjelentek igen jól mulattak. Jelen voltak: Fodor Irma (Jaák), Gut Roza (virágáros), Hegedűs Vilma, Lacher Etelka (virágáros), Lázár Honka (virágáros), Lázár N., Mandler Irén (Ságod), Mandler Mariska (Ságod), Mauthner Etelka, Pirity Juliska (virágáros), Rosenkrancz Irma (virágáros), Rosenkrancz Erzsé (virágáros), Unger Teréz, Weiler Cornél, Bajer Vincéné, Grünwald Mórné, Gutné, Hagymási Istvánné, Kováts Károlyné, Kováts Ferencné (Sümege), Kluger Salamonné (Pozva), Lacher Jánosné, Lázár Antalné, Mauthner Zsigmondné, Mandler Jakabné (Ságod), Pál Józsefné (Bak), Pirity Gáspárné, Pirity Lajosné, Pirity Gyuláné, Rosenkrancz Józsefné, Szalay Jánosné. A mulatság alkalmával felülfizettek: Horváth Gyula 10 ft., Grünwald Mór 8 ft., Bajer Wince 7 ft., ifj. Fridrich Vilmos 7 ft., Riger Gyula 6 ft., Weber Károly 6 ft., Élő Gábor 6 ft., Leitgeb György 6 ft., Leitgeb Ferenc 5 ft., Kováts Károly vendég 5 ft., Hajmási István 5 ft., Dancs István 3 ft., Kovács Ferenc (Sümege) 3 ft., Handler István 3 ft., Kováts Árpád (Nyiregyháza) 3 ft., Ragendorfer Samu 2 ft. 60 kr., Kloszsky Ernő 2 ft., idős Friedrich Vilmos 2 ft., Fischer János (Ollár) 2 ft., Domokos Ignác 2 ft., Vető István (Kapuvár) 2 ft., Pál József (Bak) 1 ft. 50 kr., Breisch Samuel 1 ft. 30 kr., Berger Samu 1 ft. 20 kr.; Bronner Hermán (Keszthely), Eisensteter Zsigmond, Östreicher Samu, Rechnitz Sándor, Lázár Antal, Kluger Salamon (Pozva), Házas Sándor, Weisz Mór, Hollender Konrád (Bécs) 1—1 frtot, Mentés György, Korein József 20—20 krt. A virágáros hölgyek közül Rozenkrancz Irma 10 frt, Rozenkrancz Erzsé 9 frt 04 kr., Guth Rozália 9 frt, Lázár Ilona 7 frt 40 kr., Pirity Juliska 7 frt 35 kr., Lacher Etelka 7 frt 31 kr. áru virágot adtak el. Az összes bevétel 208 frt 40 kr., a kiadás 186 frt 60 kr., s így a tiszta jövedelem 21 frt 80 kr. volt, amely összeg a város polgármesterének a városi szegények közt való kiosztás végett átadott. A rendezőség úgy a felülfizetőknek, valamint Gráner Teréz ur hölgynek, aki a jótékony cél iránti tekintetből a virágokat oly jutányosan bocsátotta a rendezőség rendelkezésére, valamint a virágáros kisasszonyoknak szives fáradozásukért köszönetét nyilvánítja.

A muraközi tanító-kör választmánya f. hó 9-én tartott ülésén Jeney Gusztáv járásköri elnök felhívta a választmány tagjait, hogy aki az országos tanítói bizottság által husvétkor tartandó ülésén részt akar venni, f. hó 25-ig forduljon Somlyay Józsefhez (Budapest, Városmajor u. 31 sz.), mint az országos bizottság elnökéhez. A járáskör tavaszi közgyűlését június 6-án tartja Mura-Csányban, amelyen az ottani tanítók egyike gyakorlati tanítást tart a beszéd és értelemgyakorlatból. A tanügyi viszonyok fejlesztése céljából a választmány elhatározta, hogy minden közgyűlésén az illető iskolát tüzetes bírálat alá veszi s a netalán észlelendő hiányokra, orvosolhatóság céljából az

iskolát fenntartó hatóságot figyelmeztetni fogja. A választmány megkeresi a kir. tanfelügyelőséget, hogy a járásköri közgyűléseken résztvevő községi és telekezeti tanítóknak napi- és fuvardíjára nézve a közigazgatási bizottság 1877. évi 266 számú rendelkezésének sziveskedjék érvényt szerezni, illetve ezt a végzést megújítani. Végül a választmány a járásköri közgyűlésen javasolni fogja, hogy Lakits Vendelnek, mint az országos tanítói bizottság volt nagyeremű elnökének, a tanítók érdekében tett önzetlen fáradozásaiért köszönet szavaztassék.

A tapolczi ipartestület évi rendes közgyűlését Heimler Miksa előjárósági tag elnöke alatt tartotta. A gyűlésen a 187 tag közül 97 jelent meg s így a gyűlés határozatképes volt. Sebestyén Gábor testületi jegyző felolvastott jelentése a lefolyt évről tudomásul vétetett. A költségvetés 393 frt 95 kr. bevétellel és 380 frt kiadással irányoztatott elő. Az évi költségek fedeztetése végett az 1895. évre a tagsági díj 1 frt 20 krral állapított meg. Az 1894. évi számadás 557 frt 06 kr. bevétellel s 511 frt 51 kr. kiadással helyesnek találtott s Barabás Gyula testületi pénztárnoknak a felmentvényt megadott. Az egyesület vagyona 1.441 frt 16 kr., melyben azonban a tagsági díj, hátralékok 566 frt 40 krral szerepelnek. — Miután a közgyűlés sajnálattal tudomásul vette, hogy Moyzer Ferenc, aki a testület megalakulása óta annak fáradhatlan buzgalma elnöke volt, ez állásáról lemondott s érdemeit jegyzőkönyvileg örököltette meg, az 1895-ik évre a választást következőképp ejtette meg: elnök Wallner Károly; előjárósági tagok: Barabás Gyula, id. Csaba István, Frankl Károly, Harangozó Lajos, Heimler Miksa, Huppán Gyula, Keller Pál, Kozáry Gyula, Pruska Izidor, Süle János, Szollár József, Ulrich József; póttagok: Fogner István, Fülöp Géza, Hirsch Dávid, Kocsi József, Mayer Antal és Zsínkó István, számvizsgáló bizottsági tagok: Flieg József, Gold Dávid és Guoth Soma.

Unterberger emlék. A hála és kegyelet adóját róta le a keszthelyi iparosság f. hó 9-én az iránt a megboldogult derék polgár iránt, ki vagyonának egy részét — 22.000 frtot — alapítványképpen a keszthelyi iparosok segélyezésére tette le. Ez a ritka egyén Unterberger, Ferenc volt, ki maradvány emlékét emelt nevének, de a hála utódo egy évet sem engednek letűnni, hogy emlékét meg ne ünnepelnék, amely szokás szerint társas vacsorán történt ez alkalommal is. Száznál többen jöttek össze az ünnepelő. Az első tósztot Póltz Pál mondotta Unterberger emlékére. Azután dr. Dunszt Ferenc apát és Imrik János éltették az iparosokat. Fátoly Ferenc a barátságára mondott humoros köszöntőt. Közben a dalkör hazafias dalokat zengett.

Közgyűlés. A keszthelyi kölcsönös segélyező szövetkezet III. évi közgyűlését Hoffman Soma vezérigazgató elnöke alatt tartotta. A közgyűlésen 58 tag 900 üzletrészszel volt jelen s így a gyűlést azelőnk határozatképesnek nyilvánította; azután előterjeszté az igazgatóság évi jelentését, továbbá a felügyelő bizottság jelentését a megvizsgált számadásokról, melyek jóváhagyó tudomásul vétettek. Az évtársulatokra az 1894. év folyamán jutott 4761 frt 88 kr. tiszta nyeresemény, melyből az I. évtársulat üzletrészsére 2 frt. 97 kr., a II. évre 2 frt 15 kr., a III. évre 74 kr. nyeresemény jutott. A kilépett illetőleg ki-sorsolt Imrik János, Méri J., dr. Neumark Béla, Ullmann V., Lénárd E., Stredler L. Lendvay J. újra választottak; felügyelő bizottsági tagokká Buchberger F., Hoffman Mór és Prager Tivadar választottak meg. A vezérigazgató tiszteletdíja 100 frttal, a pénztárnok és könyvelő fizetése 100—100 frttal emeltetett tekintettel a felszaporodott munkára. Végül elnök jelentést tett a IV. évtársulat megalakulásáról.

A keszthelyi vidéki takarékpénztár I. évi rendes közgyűlését f. hó 10-én tartotta meg. Mandl Pál igazgató elnök konstatalván, hogy 45 részvényes 350 részvényrel jelent meg, a közgyűlést határozatképesnek jelentette ki. Ezután a közgyűlés vezetésére dr. Neumark Béla részvényest kérte, ki elfoglván az elnöki széklet, a tárgysorozat szerint először is az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentéseit olvastatta fel, melyek helyesléssel tudomásul vétettek és az előterjesztett javaslat szerint az 1827 frt 45 kr. tisztanyereseményből 1000 frt tartaléktőke létesítésére, 627 frt 45 kr. az 1895. évi nyeresemény és veszteség számlára íratik. A részvényesek ezen első és csonkaévből nem kapnak osztalékot. A felmentvényt úgy az igazgatóság, mint a felügyelőbizottság megadott s ügybuzgó és önzetlen fáradozásaiért jótékonyságát köszönetet nyertek. Az igazgatóságból kilépett tagok újra választottak. Egy igazgatósági tag helyett, ki eltávozott, Hercegh J. választott. Felügyelő bizottsági tagokká Bányai Károly, Prager Tivadar és Romai Mihály választottak újra. Az új pénztárat, mely 1894. évi február 14-én kezdette meg működését, 1894. december 31-ig 483.718 frt 66 kr. pénztári forgalmat mutatott fel. Ebből 341.910 frt 84 kr. váltó, 10.160 frt jelzálog, 1.795 frt készpénz hitelt nyújtott. Betét állománya december 31-én 87.470 frt 85 krral szaporodott. Elethe léptette a giro és cheque számlát, melyből alig 3 hó alatt 60.451 frt 83 kr. betéte volt. Részvénytőkéje 50.000 frt, mely teljesen be van fizetve.

Hivatalnok kerestetik életbiztosítási főügynökséghez. Egy tekintélyes, igen könnyen terjeszthető régi életbiztosítási intézmény nagy-kanizsai főügynökségéhez egy, az üzletszerzésben jártas, de ennek szervezésére is képesített hivatalnokot keres. Kimerítő ajánlatok a Gizella Együlethez Budapest, Gizella tér 2. címzendők.

Gyümölcsfa-iskola. Midőn a nagy közönség figyelmét *Ungváry László cepléti hírneves gyümölcsfa-iskolájának* mai számunkban közzé tett hirdetésére felhívjuk, különösen kiemeljük, hogy nevezetűnél a százezekre menő mindenféle nemes csemetén felül még mintegy 1.500.000 darab 1—2—3. éves *gyümölcsfa vadonc* van eladásra készen, még pedig: *körte, alma, birs, doucin, paradicsom, szilva, prunus myrobalana, Saint Julien, besztercei szilva, eper, saj-meggy, sárga barack, mandula és kökényből.*

Korcsmá- és birtok bérbeadás betegeskedés folytán — című hirdetésünket az érdekeltek figyelmébe e helyen is ajánljuk.

Milleniumi történet. Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története című tíz kötetes nagy munkájából (milleniumi kiadás) gyors egymásutánban megjelent a tizenegyedik és tizenötödik füzet, melyekben Kuzsinszky Bálint folytatja érdekes tanulmányát Magyarországnak a római uralom alatti történetéről, a második és harmadik században. Majd folytatólag a harmadik fejezetben a római tartományok kormányzását és a negyedik fejezetben a hadi viszonyokat ismerteti, melynek folytatása a tizenhatodik füzetben lesz. Eddig jórészt ismeretlen adatok alapján dolgozik Kuzsinszky Bálint s különösen a római provinciák kormányzását és a hadi viszonyokat oly kimerítően tárgyalja, hogy dolgozata ebben a tekintetben valószínű forrás-munka lesz. Ezt a füzetet a pompás szövegekkel kívül különben rendkívüli érdekessé teszi a becses erdélyi leletek sorában közölt viaszos tábla, a verespataki Szent Katalin tárnából, mely szintén a nemzeti múzeum egyik legdrágább kincse. Ez az európai hírű „Kr. u. 162. évi október 20-án kelt adóösszegelevél”, mely a római jognak egyik tekintélyes forrása. Kétségkívül érdekeltelni fogja a hazai jogászközönséget, mely erről a viaszos tábláról annyit hallott az egyetemen. Van ennek a tizenötödik füzetnek, mely pazar fényével az eddigi füzeteket is felül mulja, még egy kiváló becsű műmellélete, ez a bécsi képes krónikának 41. lapja, színes hasonmásban előállítva. A címkép Szent István hadjáratát mutatja be Keán ellen. Szövegolvasás és fordítás is van csatolva a ritka szép kivitelű hasonmásához. Egyes füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr. Félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Szólóink rekonstrukciója. Magyarországot alig érte valaha nagyobb csapás, mint a szőlők elpusztulása. — Nemcsak száz és száz millió értékű nemzeti vagyon ment tönkre, de koldussá lett a nemzet ezer meg ezer eddigi független polgára, szőlőtermelője. A szőlők rekonstrukciójának feltételei anyagiak és erkölcsiek. Nem csak pénz, de akarat és tudás is kell az új szőlő kultúrához. Sőt a második két tulajdonság ha nem is teszi feleslegessé, de nagyban könnyíthet az első hiányán. Tanulni, olvasni kell a mai szőlőtermelőnek, ha boldogulni akar. Hazánk szőlő kultúrájának, a szakértelem emelésének elismerésére méltó eszköze a „Borászati Lapok”, mely 27 éves fennállása alatt ma olyanná fejlődött, hogy a borászati szakirodalom terén kazánkban csaknem egyedül áll. — A „Borászati Lapok”-at Engelbrecht Károly, országos borászati felügyelő, szerkeszti, s Baross Károly adja ki. A tavaszi szőlőmunkák közeledtével különösen ajánljuk a „Borászati Lapok”-at, a melynek prospektusát mai számunkhoz csatoljuk, olvasóink figyelmébe, nagy hasznára lehet minden szőlőtermelőnek. — Előfizetési ára egész évre 5 frt; félévre 2 frt 50 kr.; negyedévre 1 frt 25 kr. Kiadóhivatal Budapest (Köztelek.)

Közgazdaság.

A válság.

— Teremtünk új gazdasági politikát. —

Azok az arany hegyek, amelyeket Magyarország gazdasági helyzetéről már évek óta elénk festenek, mint a szappanbuborékok tűnnek el a mindinkább előre törő gazdasági válsággal szemben.

A fővárosi bankok és pénztézetek fényes mérlegei, az állami feleslegek milliói hamis képet mutattak, sőt mesterségesen rejtették el a gazdasági tönköt, amely felé rohamosan halad az ország vidéki népessége, mezőgazdasággal és kisiparral foglalkozó lakossága. Az utolsó 10 év alatt 1050 millió forinttal szaporodott a magyar földbirtok terhe, a budapesti börze és bankvilág millió a mozgított nemzeti ingatlan vagyon ingóvá tétele által jöttek létre, s tulajdonkép nem az ország vagyonsodása, hanem szegényedésének, a mozgó vagyon aránytalan összetömörülésének a jelei.

Ha nem cselekszik gyorsan ez az ország, ha nem iníciál, követel, teremti meg az egészséges és erős gazdasági politikát, tönkre megy egyrészt a középső és a kis emberek osztálya, másrészt oda dobjuk népünket a szociális forradalom karjába.

És ezt a tönköt érezni fogja nemcsak a termelő és iparos, de vele együtt a *honoratiorok*, a nemzet értelmisége is.

Ennek az erélyes, új gazdasági politikának a létrehozása az elsőrendű politikai szükség ma Magyarországon. Ezt akarja elérni a Budapestben május hóban tartandó nagy szabású *Országos gazdaságkongresszus*, és ezért küzd, ezért alakult a „*Hazánk*” napilap.

350 független földbirtokos és gazda alapította ezt a kormány és politikai pártok befolyásától ment napilapot a magyar föld kisipar és a *honoratiorok* érdekében védelmére. A különben is minden irányban gazdag tartalma elterjedése tehát egyenlő: az agrár politika terjedésével.

A „*Hazánk*” programját lapunk mai hirdetési rovata közli, ajánljuk figyelmébe mindazoknak, akiket a lap által képviselt új politikai irány érint, vagyis az ország minden művelt emberének.

Foulárd-selymet 60 krtól! 3 forint 35

krig méterenkint — japáni, chinai, stb. a legújabb mintázattal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg selymet** 35 krtól 14 frt 65 kr. méterenkint sima, csikos, kockázott, mintázottakat, damasztot stb. (mint egy 240 különböző minőségben és 2000 szín- és mintázattal) postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat küld postafordultával: **Henneberg G.** (cs. kir. udv. szállít) **selyemgyára Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
UDVARDY IGNÁC.

Előfizetési felhívás

A

HAZÁNK

politikai, társadalmi és közgazdasági napilapra.

Főszerkesztő: Bernát István.

Felelős szerkesztő: Baross Károly.

A „Hazánk” programja:

Politikai meggyőződésünk Magyarország alkotmányának törvényben és szerződésben lerakott alapjához köt és ezek útján kívánunk magyar nemzeti kulturállamot teremteni.

Kívánjuk a választások tisztaságát, ennek érdekében független bíróságot, a választási törvény revízióját s a választásra jogosultak politikai nevelését.

A nemzetiségi kérdésekben kívánjuk a magyar állameszme teljes érvényre jutását; de a más nemzetiségbeliek beolvadásának legfőbb eszköze: a társadalmi kapcsolat szorosabbá tételét és gazdasági érdekeik istápolását ismerjük.

Sürgeljünk a közigazgatás helyes reformját oly feltételekkel, melyek a legszélesebb alapokon biztosítják a helyi autonómiát.

Kívánjuk a közigazgatási bíróságot, az állami tisztviselők pragmatikáját, a községi jegyzői intézmény reformját.

Sürgeljünk oly közegészségügyi intézkedéseket, melyek a maiaknál hathatósabb eszközökkel látnak a nemzet milliós testi és szellemi épségének, a nemzeti munkaerőnek fentartásához és fejlesztéséhez.

Sürgeljünk a magyar honvédség fejlesztését; a közös hadseregben pedig a magyar elem erősödését, egyenjogúsítását.

Egyházpolitikai kérdésekben kívánjuk a teljes lelkiismereti szabadságot, a vallásfelekezeti béke visszaállítását, a szükséges reformokat, de utóbbiakat csak oly sorrendben és fokozatban, hogy az érdekekben hozott áldozatok sem kulturális, sem gazdasági fejlődésünket meg ne zavarják és ne nehezítsék.

Sürgeljünk helyes közoktatásügyi politikát. Kívánjuk a népiskola, kisdidő-ügy, a lelencty általános rendezését, a gazdasági és ipari szakoktatás általánosítását, a néptanítók helyzetének javítását. Nagy súlyt helyezünk a szakértelem megadására hivatott intézetekre, óhajtjuk a magyar tudományosság, különösen a gazdasági és technikai tudományok nagyobb fejlesztését és érvényre jutását.

Az igazságügy terén zászlóvivői kívánunk lenni a modern haladásnak, de e mellett kívánjuk, hogy a magyar magánjog konszolidáló hagyományai lehetőleg megőriztessenek, s az idegen törvényhozások eredményeinek értékesítése hazánkban úgy történjék, hogy a különös hazai viszonyok mindenkor figyelembe véssenek. Kívánjuk, hogy a magyar mezőgazdaságnak a törvényhozás által megadassék annyi kiváltság, mint a mennyit törvényes intézkedések a kereskedelemnek biztosítanak. Így programunkba vesszük a gazdabíróságok felállításának sürgetését. Az igazságügyi általános programban hívei vagyunk a szóbeliségnek és közvetlenségnek.

Mindenek fölött pedig kívánunk oly magyar nemzeti közgazdasági politikát, mely a politikai szabadság mellett a nemzet millióinak anyagi függetlenségét is biztosítja. Ezért első sorban küzdünk helyes közgazdasági politikáért.

Követelünk közgazdasági politikát, mely a nemzet összes lakosságának, első sorban pedig a kis embereknek anyagi boldogulását tűzi ki célul.

Kívánjuk a becsületes munka, az egyén érvényre jutását és szorgalmának jutalmát.

Törekedni fogunk a jogosulatlan kartellek és ringek s egyes érdekes csoportok gazdasági monopoliójának megszüntetésére.

Támogatunk minden szövetkezeti, a társadalom önerejéből s a kis erők összesítése által létrejött egésszéges vállalatot.

Kívánjuk a munkásügy rendezését s a munkásosztály jogosult érdekeinek kielégítését; ezzel együtt a gazdasági és házi cselédek ügyének megfelelőbb rendezését.

Sürgeljünk hathatós szociális intézkedéseket a kivándorlás megszüntetésére s a munkás-közvetítés, telepítés szervezésére.

Kívánjuk a honosítási törvény reformját, a bevándorlás ügy szabályozását.

Követeljük az összes állampolgárok aránylagos és igazságos megadóztatását, s ebből kifolyólag olyan adóreformokat, melyek a mozgó tőkét is kényszerítik, hogy arányosan hozzá járuljon az állam terhehez. Követeljük az adónyilvántartás, behajtás egyszerűvé és méltányossá tételét. Komolyan kívánunk foglalkozni azzal, hogy a progressiv adó behozatala mily mértékben befolyásolná állami pénzügyeinket, gazdasági és társadalmi fejlődésünket.

Sürgeljünk a takarékögy, ezzel kapcsolatosan a mezőgazdasági és ipar hitel szervezését. Kívánjuk a biztosításügy reformját, ideértve az élet-, a tűz-, a jég- és állatbiztosítást. A szervezést a kölcsönösség elvén óhajtjuk keresztülvinni.

Kívánunk olyan kereskedelmi-, ipari- és közlekedési politikát, a mely első sorban a hazai termelést és fogyasztást védelmezi és emeli.

Mellőzni kívánjuk a felesleges közvetítést. Óhajtunk oly törvényhozásilag életrehívott és megerősített társadalmi szervezeteket, melyek a fogyasztót a termelővel közvetlen összeköttetésbe hozzák.

Követeljük a börzének az általános gazdasági érdekeknek megfelelő ellenőrzését, újjászervezését és megadóztatását.

Kívánjuk a kisipar nagyobb mérvű támogatását s az ipartörvények ily értelmű módosítását.

A magyar nemzet alapjait az őstermelésben tudjuk: állami függetlenségünk egyik legfőbb biztosítékát a magyar földbirtokos osztályban és földmivelő népben ismerjük.

Ezért kívánunk helyes földmivelési politikát, a nagy-, közép- és kisbirtok helyes megosztására irányuló intézkedéseket, a földbirtok művelési eszközeinek lefoglalhatlanságát, terheinek könnyítését, a kötött birtokok helyes kezelését.

Kívánunk megfelelő agrár törvényhozást, a birtokviszonyok, telekkönyv- és tagosítási ügyek gyors és végleges rendezését.

Követeljük a gazdatiszti ügy szabályozását, a munkaadó és munkása közötti viszony s a bérleti ügyek rendezését, a gazdasági egyesületek, szövetkezetek, gazdasági szakoktatás és az állategészségügyi intézmények fejlesztését.

Az őstermelés egyik igen fontos ágának tekintjük az erdészetet s ennek fejlesztésében hatalmas eszköznek tartjuk az 1879. évi XXXI-ik törvényi cikk változatlan fentartását és minden részletében való gondos végrehajtását.

Törekedni fogunk a nemzet összes lakosságában a szép és nemes iránti szeretetet, a törvénytisztelet és kötelességtudás, az igazi vallásosság, a közérkölc, a politikai tisztességtudás, a nemzeti mult iránt való kegyelet fejlesztésére.

Mindenben pedig az igazságot keressük és annak állunk bármily érdekekkel szemben védelmére.

Ezért nem csatlakozunk sem a kormány, sem az ellenzéki pártok egyikéhez sem: fentartva meggyőződésünk független nyilvánítását mindezekkel szemben.

Üldözni fogjuk a léha kapaszkodást, az üres, dilettans, nagyhangú szerepléseket s a protekciót.

Igyekezünk a szépirodalom, a művészetek fejlesztésére s azoknál úgy a nemzeti irány, mint a finom ízlés érvényre juttatására.

☛ A „Hazánk” a magyar gazda-osztály, a vidéki népesség és a honoratorok lapja, ezek érdekeiért küzd, ezeknek kell őt fentartani. ☛ Terjesszék tehát a lapot.

Előfizetési ára:

Egy évre	14 frt — kr.	Egy negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy fél évre	7 frt — kr.	Egy hóra	1 trt 20 kr.

Kiadóhivatal Budapest, Köztelek.

A május hóban tartandó III. országos gazda-kongresszus tárgyalásait a „Hazánk” a legrészletesebben fogja közölni.

A tavasz hírnökei.

Épen most küldi szét **Mühle Vilmos** udvari szállító Temesvárott ábrákkal ellátott, elegáns kivitelű,

1895. évi mag- és növény árjegyzékét.

A gazdasági, konyhakerti és virágmag, valamint a növény fajok legjavát látjuk benne felsorolva. — A katalógus dús tartalmánál fogva és azért is, mert összeállítását szakavatott kézre vall, minden földbirtokos és kertkedvelőre nagy becses fog birni.

Érdeklődőknek megküldi az említett cég ingyen.

Hirdetmény.

Koresma és birtok bérbeadás betegeskedés folytán.

Május hó 1-étől bérbe- és átvehető Körmentől 10 pernyi távolságra három országot mellett fekvő, élénk forgalommal bíró

„Hogyallyai koresma“

a körülötte elterülő 32 hold szántóföld, rét és legelőből álló birtokkal, a hozzátartozó diszkert, jégverem — s hatvan ló számára épített istállóval együtt egymásután 3 évre — esetleg örök áron is megvehető.

A feltételek alulírottán megtudhatók.

Körment (Vas) 1895. március 12.

Markó József.

Butor eladás.

Alulírott Karánsebesre kinevezetvén, elköltözködés folytán

két szoba butoromat

áruba bocsátom.

Bővebb felvilágosítás nyerhető Körmenti utcában levő lakásomon.

Zala-Egerszeg, 1895. március 14.

Donszky Lukács

polgári isk. igazgató.

Dr. Engel Sándor

nagy-kanizsai fogorvos tudatja a nagyérdemű közönséggel, hogy f. 1895. évi március hó 25-én **Zala-Egerszegen** lesz és 3 napig szándékozik

fogorvosi minőségben

itt tartózkodni.

Itt tartózkodása alatt lakása az „Arany Bányá“ szállodában lesz II-ik emelet, 10. ajtó, ahol naponként reggeli 9 órától délután 5 óráig a közönség rendelkezésére áll.

Segédjegyző kerestetik

a sőjtöri közjegyzőséghez. — Azok, kik a jegyzői pályát választják és az oklevél megszerzéséhez kellő képesítéssel bírnak, ha e téren még nem működtek is, előnyben részesülnek.

Sőjtör, 1895. március 5-én.

Duzár István

körjegyző.

Eladó

70 mázsa Csibehur mag (Spargula), mely a legvályabb földben is jól diszlik, és igen jó takarmányt ad. 100 kiló 10 frt.

15 mázsa Nyulzapuka mag (Anthyllis vulneraria), mely jobb a veres herénél, nem fagy ki soha, a szárazságnak ellenáll. 100 kiló 70 frt.

90 hecto különféle bor, saját termés, literje 20 krtól 40 ig.

12000 drb gyökeres szőlővessző, ezere 15 frt.

200.000 drb sima vessző, ezere 5 frt a következő fajokból: fehér: Rajnai és Olasz Riesling, fűszeres Tramin; kék Portugiesi és Burgundi és fekete kadarka.

15000 drb nemesített almafa 40 krtól 1 frt 20 krig minőség szerint.

Csemege alma, 100 drb 3—4—5 frt.

Sibrik Adorján háshágyi gazdaságában, posta Salomvár.

Tavaszi bükköny

eladás.

Az Alsó-Lendva — Lenti uradalom főbérnökségénél 200 mmázsa vetésre alkalmas

tavaszi bükköny

(kisebb mennyiségben is) az alsó-lendvai vasutállomáshoz szállítva mmázsan-kint 7 frt 25 kért eladó.

Venni szándékozónak mintát küld a

Főbérleti számtartóság
Alsó-Lendván.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Clasur)

legkittinőbb mázólo-szer puha padló számára. 1 nagy palaack ára 1.35 kr. — 1 kis palaack ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és leggyorsabb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 kőcsőg ára 60 kr.

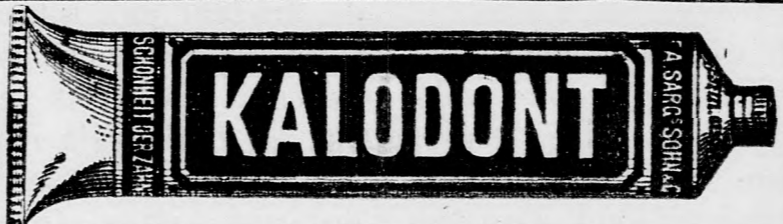
Arany-fénymáz

képekreték stb. bearányozására. Egy kis palaack ára 20 kr.

Mindenkor kapható:

Ján Ferencnél, Zala-Egerszegen.

SARG-nak orvosrendőritleg kipróbált (Bécsben, 1887. július 3-án)

több **MILLIÓSZOR** használt, a fogorvosok részéről ajánlott, egyuttal a legolcsóbb fogtisztító és fogfenntartó szer. Kapható mindenütt.

Tinct. Capsici Comp.

Ezen „Horgony-Pain-Expeller“ néven is ismeretes, igazán népszerű háziszser most már 25 év óta legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölésnek fényesen bebizonyult közvényel, csúszal, tag-szaggatásnál stb. nél. A föld összes országában nagy elterjesztést és biztos hatása következtében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható.

A TINCT. CAPSICI COMP. (HORGONY-PAIN-EXPELLER)

kimagasló állását a fájdalomcsillapító bedörzsölések között diadalmasan megtartotta. különféle felbujtás és utáztatok dacára; ez bizonyára a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy a közönség igen jól meg tudja különböztetni a jót a rossztól.

Hogy értéktelen utáztatot ne kapjunk, bevásárlás alkalmával védjegyünkre, a vörös horgonyra figyelendő és minden üveg ezen jegy nélkül, mint nem valódi visszautasítandó. A gyógyszerárakban kapható 40 kr., 70 kr. vagy frt. 1.20 árban üvegenként; Budapesten **Török József** gyógyszerésznél.

Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thüringiában.